

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercrea si Sambet'a, F'icia una data pe septemana, — Pretulu: pe '1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sum. pe unu anu séu 45 doidiaceri, or 3 galbini si 3 doidiaceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 84.

Brasiovu, 24. Octombre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Rugamintea episcopului greco-neunitu.

(Capetu din Nr. tr.)

In catu se tiene de punctulu 7, intru care clerulu greco-neunitu fú indireptatu, cá scutirea ce sio cere de a nu mai dá dieciuele la venerabilulu cleru alu luteraniloru se se nevoiesca a o storce pe calea judecatii, am a reflectá cu supunere, cumuca precumu poporulu neunitu din caus'a saraciei nu e in stare de a'si dota clerulu seu dupa cuviintia, precumu acésta se va demustrá pre largú mai in josu, asiá si clerulu din aceeaasi cauza nu indrasnesce a se apucá de judecata cu partea contraria multu puternica*), ci mai vertosu se róga cu tóta credinti'a si increderea, cá cerut'a scutintia de carea se bucurase odinóra prin grati'a si iubirea de dreptate a incliteloru staturi si ordine se li se restaure pe calea politica, carea este mai puçinu impreunata cu spese, eara acést'a cu atatu mai vertosu, ca statului si patriei, care nu se póte lipsi de confaptuirea nici a unuia dintre cleruri, are se'i pese, cá nu unu cleru se se inavutiesca preste mesura, eara celalaltu de saraci'a cea prea mare se decada in barbaria; apoi earasi pentruca si altumintrea este unu lucru forte injositoru, cá in fundulu regescu, unde locuitorii se bucura fara distinctiune de drepturi egale, clerulu neunitu, care elu insusi are cea mai neaparata trebuintia de o dotatiune cuviintiósá si carele fara o necontentóre munca a maniloru sale nici decumu nu se póte tiené, se fia tacsatu de clerulu sasescu, si a diecea parte din produsele maniloru sale castigate din pamenturi lucrate in parte séu prin facere de robote se o dea acelui cleru dotatu cu prisosintia nu numai, ci anca aceeaasi dieciuela se fia si datoru a o transportá cu carulu, a o duce in spate, a o pune in stogu si a o cooperi in curtile, siurele séu granarele popiloru sasesci, cá si in ale unoru domni proprietari de pamentu, eara acestea tóte sunt siliti a le face preotii romanesci in modulu celu mai injositoriu pentru statulu bisericescu, alaturea cu poporeni proprii, carii stau si privescu asemenea scene cá imarmuriti, tóte in propri'a persóna, cá unii carii totu in persóna cultiva agrii. La acésta se adauge si acelu temeiu, ca dupace desu numitululu cleru de confesiunea augustana prin prea bogat'a priimire a dieciueleuru din totu fundulu regescu atatu dela satele sasesci catu si dela cele romanesci s'a inavútitu precumu scimu cu totii intru atata, catu elu nu ar simti nimicu, déca sarmanulu parochu neunitu alu unei comunitati romanesci intregi siar pastra dieciuel'a incai din mosiór'a sa óresicumu cá o dotatiune ce siar face elu insusi. Dupace adica despre o parte privilegiile alaturate sub I si II ne invatia, cumuca pe timpurile principiloru nationali (unguresci) clerulu neunitu a fostu intru adeveru scutitu de platirea dieciueleuru, eara despre alt'a nu e cunoscuta nici o lege séu articulu positivu in puterea caruia acelasiu cleru se fia fostu lipsitu din vin'a s'a de susuatinsulu beneficiu de care se bucurase, urméza firesce de sine; cumuca elu a scapa-

tatu numai prin sil'a fisica din usulu beneficiului de carele ne este vorb'a; ceea ce se cunosce si mai lamuritu din espresiuile coprinse in chrisóvele comisionale esite dela principele Mihailu Apafi in a. 1676 si 1682, dintre care in cele dintaiu obvinu cuvintele acestea: „in ditione nostra existentes Popae Valachici per humillimas suas preces significarunt, quod prioribus suis privilegiis erga nos exhibita nostra clementia conservare aut conservari facere fidelitates Vestrae nolint, quinimo turbent et ad decimarum praestationem eos adigant, proinde clementer et serio mandamus etc.; — eara in cele din urma: „Szebenszéki Oláh Papok alázatos instantiájok által jelenték, hogy némely Dézmások hütös szoros kötelességek ellen Kegyelmeségünkötől két izben nekik majorkodtatások után deveniálandó mindenféle dézmának le engedésekből adatott privilegiumok ellen háborgatják és őket a dézma adásra erőltetik, kényszeritik etc.“

Adeveratu ca timpulu pre candu acestu cleru suplicatoru a fostu mai antaiu lipsitu de beneficiulu aici atinsu, nu se póte sci de siguru; se da totusi cu socotél'a, ca acésta s'a intemplatu puçinu dupa esirea susu citateloru chrisóve comisionale pe timpulu unirii, adica pre candu o parte a poporului romanescu s'a intorsu in sinulu bisericei romano-catolice, cu care ocaziune s'a luátu de mesura, cá privilegiile date mai nainte prin domnitorii nationali intregului cleru romanescu se incépa a se restringe despoticesce numai la clerulu unitu, macaruca mai in urma clerulu acesta inca a fostu asupritu in scutintiele sale concese prin privilegiulu, ceea ce se cunosce lamuritu din rugamintea de recursu a episcopului greco-unitu L. B. Klein substernute la 1732 si dupa aceea innaintata la prea augustulu tronulu alu Maiestatii sale sacratisime. Si de aici purcede, ca acestu cleru mai de multeori memoratu cá unulu ce este lipsitu si de portiunea canonica, cu privintia la lipsirea prin sila si fara vin'a sa de scutél'a de a nu dá dieciueli, pe temeulu rugamintii premise spera cu tóta increderea, ca va fi mangaietu cu atatu mai vertosu, ca natur'a dreptatii distributive cere cu totuadinsulu, cá credintiosulu cleru suplicatoru se fia reasiediatu in avutele scuteli si libertati, din care numai din nedreptatea timpuriloru a caditu prin fortia; prin totu din asemenea cauza fusese reasiediatu si clerulu inclitei natiuni sasesci, ceea ce se cunosce din alaturatulu privilegiu regescu Andreanu. Ba inca dreptulu si dreptatea cere si atata, cá inclitele staturi si ordine pe lenga invointi'a si a Maiestatii Sale sacratisime, luandu in consideratiune, cumuca precumu locuitorii mireni ai fundulu regescu fara distinctiune de sunt sasi, unguri ori romani, se socotescu cá unu singuru poporu, asiá si clerulu altoru confesiune se trebuiesca a se socoti intocma cá si celu de confesiunea augustana, din cauza ca acesta cu privire la luarea de dieciueli nu se bucura de vreunu privilegiu separatu, prin care celelalte cleruri se fia lipsite; eara in privilegiulu Andreanu de care se folosescu ei, se cuprinde curatu, ca ei au se ia dieciuele numai dela ai loru, pentruca se díce: „Sacerdotes vero suos libere eligant et electos repraesentent et ipsis decimans persolvant.“ Deci diet'a se se indure parintiesce a decretá, cá desfiintanduse usulu ce au fostu pana acuma si

*) Asiá ceva nu asiú fi dísu in veci. Not'a Trad.

carele trebuie se fie considerate că unu abuz, carele nu pôte stá in calea legii generale, preotii sasesci se încete de a mai luá dieciuel'a dela cei de alta confesiune, ci acestia se o dea la preotii de confesiunea loru precumu o dau si sasii la ai loru.

S'au facutu cu adevratu inoercari, precumu se cunósce si din induratele decrete ale inalt. guberniu regescu, sub Nrii 8724/1822, 8831/1825, 11543/1825 alaturate cu tóta supunerea sub literale G. H. J., cá spre a mijloci clerului neunitu o subsistintia cuvenita se se incheie invoieli si contracte de buna voia cu respectivele comunitati, cumuca inse silintiele puse pe acésta cale in cursu de 15 ani trecuti au fostu desierte, se cunósce lamuritu din gratiosulu decretu esitu de curendu cu data din 17. Maiu a. c. Nru 4880 insemnatu aici cu liter'a L; pentrucá prin asemenea contracte, de care s'au potutu incheié numai la siepte locuri si pe acolo inca cu destule scaderi si mai vertosu cu privire la indeplinirea loru totudeauna se voru esca dificultati multe si diferite, apoi si cu acelea invoieli nu se asigura mijlocé de ajunsu pentru subsistintia parochiloru, ci numai se recunósce catátimea puçinei simbrióre avute de mai nainte; eara facunduse si de aici nainte probe de acestea, altu scopu nu se va ajunge, decatu numai aceea ce adeveresce gratiosulu decretu guberniu esitu de dato 5. Dec. 1825 Nr. 12036 sub M.: spese impreunate cu esirea din satu in satu a comisariloru tramisi spre acestu scopu si cu postariile (Vorspan) cerute, care numai catu voru adage la sarcinele poporului si clerului, eara acésta fara vin'a loru, din cauza ca la cele cu neputintia nu se pôte oblega nimine; eara apoi este prea bine cunoscutu, cumuca poporulu neunitu supusu si de altumintrelea la tóta plas'a de nevoi, dari si impilaturi publice si private nicidecumu nu e in stare de a se susutiené si pe sine si familiile sale si pe parochii proprii. Totu din acésta cauza clerulu altoru confesiuni inca nu s'ar poté laudá cu viétia sa cea imbuibata de astadi, in care petrece mai vertosu celu din fundulu regescu, déca regularea subsistintiei lui ar fi fostu conerediuta vointii poporului si déca ar fi fostu marginita numai la ceea ce ar fi datu acesta, ci acelu cleru se aplacidase dela locurile mai nalte luarea de dieciuela, posesiunea de alte bunuri si realitati, cumu si ajutore din casele aiodiale, dominale si dela confraternitati (corporatiuni).

Deci cumpanindu tóte acestea, dupa ce clerulu neunitu niciodata nu va poté spera subsistintia cuvenita dela poporenii sei, déca aceea si nu o va castigá de airea si celu puçinu cu modalitatea substernuta la pp. 5, 6 si 7, nici auctoritatea lui intréga si neclintita nu se va pastrá, pentrucá elu se fia in stare de a'si cauta numai de datorintiele chiamarii sale, ci va trebui se remana si in acestu seculu celebratu de umanu totu sarmanu si ne'nvatiatu, eara acésta in contra scopului preanaltu si alu incliteloru staturi si ordine, carele este, cá se se dea fiacaruia dreptulu seu, prin urmare si clerului si poporului neunitu. — Sibiu in 18. Juliu 1837.

Alu Incliteloru staturi si ordine servu preaumilitu

Vasile Moga,

Episcopulu neunitiloru in Ardealu.

Fogarasiu, 26. Oct. 1862. **Limb'a romana,** cá limba oficiósa in districtulu Fogarasului, declarata in 26. Aprile, 13. Maiu 1861 si 25. Sept. 1862, de catra reprezentantia districtuale, susutienuta si ferita de scopuli prin tóte luptele, priimi in dílele aceste una respectare demna de lupt'a purtata pentru ea; ca, dupa ce inalt. r. gubernu in mai multe ronduri tramise la Fogarasiu totu numai blanchete magiare si totadeuna se rescrise inaltu aceluasiu, ca aceste blanchete in districtulu Fogarasului, unde mai totu poporulu este romanu si limb'a romana limba oficiósa — séu de locu nu — séu numai in fórte rari casuri se potu intrebuintia, a tramisu acumu in. r. guberniu cu ordinatiune ddo 13. Oct. 1862 o cantitate mare de blanchete de tóta sórtea, tóte in limb'a romana. Se traiésca Guberniulu si limb'a romana!

— Caus'a D. Sipotariu, asesoru din Dobocá, se descrie de diurnalele Vienei camu asia:

D. Sipotariu avea se fungeze cá asesoru judecatorescu la o pertractare finale, in care a fostu se se tracteze asupra unui inculpatu romanu. Pertractarea a fostu se se tiena in limb'a magiara. Cu vreo dí mai nainte facuse Sipotariu atentu pe presiedintele judecatorescu, ca inculpatulu este romanu si pentru aceea pertractarea aré se se faca in limb'a romanésca. Presiedintele se arata aplecatu si poffi pré procurorulu de statu la sine, cá se se intieléga cu densulu. Acest'a inse ob-

serva, ea actele sunt in limba magiara, ca elu insusi a pregatitu incus'a in limb'a magiara si pentru aceea pentru densulu arú fi o greutate a face in directiunea acést'a vreo schimbarea. Elu inse se arata gata dupa tienerea inousei magiarsci a lasa se urmeze o traducere romanésca. In modulu a-oesta avea se se faca pertractarea finale. In díu'a prefipta erá unu numeru mare de magiari si romani in sal'a judecatorésca, cá se fia facia la pertractare, pôte ca au fostu si curiosi se védia urmarile, caci se facuse svonu ca unu asesoru a protestatu in contr'a limbei, si ca o asemenea dechiaratiune va urm'a si in siedintia publica.

Pertractarea incepú. Acuma se ridicá Sipotariu celu ce siedea la tabl'a judecatorésca si dechiará sub provocare la instructiunea provisoria pentru comitetele municipale, ca dupa ce acusatulu este romanu, are a se tiené pertractarea finale in acést'a limba, caci din contra ea este nula. Azupra acestui protestu publicu din partea unui membru alu deciatorului judeçiu, intréba presiedintele de nou pe inculpatu, déca cere elu cá pertractarea se se dea in limb'a romanésca, la care acest'a ia respunsu, ca lui i este totu atata, in care limba se va pertracta asupra lui, numai se sfarsiesca curendu. Cu acésta dechiaratiune a inculpatului Sipotariu nu s'a multiimitu, ei-i a parasitu sal'a de judecata. E de priceputu ca acésta cauza a facutu sensatiune mare.

Esté de insemnatu, ca § 71 alu ordinei municipale provisorie dispune, ca pertractarile finali orali, darea afara a decisiunei si motivele au se se faca in limb'a maicei inculpatului. Dupa ce inse s'a dechiaratu inculpatulu, ca elu se invoiesce, cá pertractarile se se faca in limb'a magiara, se pare ca s'aru fi facutu destulu spiritului prescrizeloru (?) si pe tóta intemplanrea defectulu nu aru fi fostu asia de esentiale, cá din elu se rezulteze o nulitate si cá o astufeliu de pasire a unui membru judecatorescu se apara cá rectificata.

Casulu s'a relationatu la dicasteriele mai inalte, si din partea gubernului r. tr., s'a dispusu oficiós'a stramutare a asesorului judecatorescu, care in nationalulu hiperzelu a lucratu in contra disciplinei. Acésta decisiune a urmatu sub 6. Sept. c. n., éra siedintia comitetului municipalu alu comitatului Dobocai, precumu se scie, s'a tienutu in 25. Sept. Unu necsu causalu nu esista dóra intre aceste ambe tapte. De altele decisiunea regescului gubernu nu are anca tari'a dreptului fiindu ca Sipotariu a luat recursum la cancelaria aulica, dela care atarna finala decisiune. „T. R.“ mai adauge: Noi precatu amu potutu intielege aceasta intemplanre pe drumu privatu, e oamu asemenea cu cea descrisa. Numai atata ar fi de adaugatu, ca dupa ce si alu doilea asesoru romanu au parasitu sal'a totu din caus'a acést'a, pertractarea s'a tienutu pre urma in limb'a romana, ce aru dovedi, ca astufeliu s'aru fi potutu tiené si mai nainte, cá se nu se dea inse la urmari amaratóre, caci, invoirea inculpatului cá caus'a lui se se pertracteze in limb'a magiara, de care avemu inse cauza a ne indoi, dupa parerea nóstra nu e datatória de mesura, pentru ca elu usioru se invoiesce cu ceea ce vréu Domnii, cugetandu ca va poté scapa mai usioru. Cu acésta inse nu vremu se dícemu ca D. Sipotariu a facutu bine, ca au parasitu sal'a, caci erá si alta cale pe care se mérga pôte mai siguru si mai legalu, nici nu potemu aprobá purtarea acelora, carii au adusu caus'a acést'a cu apararea diplomei din Oct. in conecsiune, inse totusi ni s'aru pareá, ca mutarea unui ampoiatu dela unu postu la altulu penalmente este un'a dintre cele mai grele pedepse mai vertosu in privintia morala, si amu dori cá se se póta complaná fara vatamarea vadiei morali a Domnului Sipotariu, cu atatu mai multu, cu catu instructiunea, pe carea s'a radimatu D. Sipotariu, poruncesce tienerea pertractarii finali in limb'a inculpatului.

Scólele! De sub cetatea lui Gelu in 22. Oct. 1862. (Urmare din Nr. tr.)

A dou'a stare slaba si ticalósa, in care ne aflamu, este starea scóleloru poporale. — Se ne credeti, Domnule, ca noi stamu cu multu mai réu in privintia scóleloru poporale, cá in cei 12 ani trecuti sub absolutismu, caci de si atunci la unu Domni prefecti nu le pré pasá de inaintarea romanului, totusi mai dá cate o demandare la judii si notarii comunelor, cari catu de síla, catu de voia buna totu au mai facutu mai multu cá cum se face acum aici. In giurulu acesta vreo doue comunitati si au datu venitulú creciumaritulú pe celea trei luni de tórná la indemnulu zelosiloru preoti locali, pe seama scólei pentru totudeauna cu contractu, care se si tramise pe calea oficiului protopopescu la respectivulu oficiu comitatense spre intarire. Au trecut, mai bine de doue luni — si cu tóte, ca s'au mai facutu si ursorie, nici ca se mai sci, unde sta lucrulu opacitu,

— Totu asemenea patimu si cu altele — luandu afară pe zelosii barbati din comitatulu Doboca. — M'a unde se afla cate unu protopopu zelesu ei mai recerca, se mai provoca la cate o ordinatiune ministeriala si guverniala, si totu se mai face ceva. — Noi scimu pe aici ca D. Joane Fekete (Negruțiu) fostulu protopopu alu Clusului era acumu canonicu in capitululu metropolitanu, cu inflacaratulu seu zelu, si influența ce avea pentru prosperarea scóleloru populare, si cu naintarea binelui comunu, a midiuocitu la propunerea s'a, de c. r. prefectura de atuncia a stabilitu o plata fipta pentru tóte scólele populare din archidiaconatululu seu. — Acumu acestea tóte-su date uitarei si nici ca se mai observéza. Védiendu acumu poporul, ca nu-i silesce nimene din partea deregatoriei din afara, parte nu voliescu a-si cuprinde dascalu, parte nu voliescu a-si da pruncii la scóla. unde ar mai voli nu dau plata dascalului cata se cuvine, ce ambla totu dupa dascali de acela, cu cari se potu involi mai lesne, necautandu aceea, ca celu eftinu nu coresponde chiamarei sale, si asia pre lenga tóta opunerea protopopului se involiescu nescari dascali ideoti; cari aducu, mai multa dauna de catu sporiu. Dára apoi unde voru fi si protopopii si parochii nepasatori, se feréscă Dumnedieu! — De scóle nu ne grijescé nime! Pare ca s'au conjuratu si elementele in contra inviérii si prosperarii lor! Credetine Domnule, noi cu multu stamu mai indireptu in privinti'a scóleloru populare si decatu fratii nostri neuniti, caci densii si sub absolutismu si au avutu consiliariulu lor scolasticu. —

Consiliariu scolasticu romanu noi anca nu amu avutu. — Acela alu fratiloru n.-uniti, fiendu unu romanu bunu, zelesu si diliginte, dî nópte n'a pregetatu a lucră pentru inaintarea scóleloru neuniti, a amblatu, precumu scimu cu totii, tóta tîer'a, a visitatu tóte scólele, pre poporu la indemnatu, cá se ingrijéscă de luminarea generatiunei crescatórie, iau miscatu anim'a si pornitu vointi'a cá se si faca scóle, se'si incredintieze fii in mani de dascali morali si capaci si cu puterea cuventului a adusu o suma de scóle in viétia; ia indemnatu, cá se isi dea pruncii la scóla, pre parintii cei buni precumu si pre prunei ia laudatu — pre cei rei ia dojenitu. Poporul vedíendu aceasta, ca unu individu romanu dela capulu guvernului atata se interesédia de inaintarea lor cu totii au miscatu, cu totii siau datu pruncii la scóla. — La noi aceasta nu se va intimpla, pana candu nu vomu avé consiliariu de natiunea si confesiunea nóstra; caci indesiert va maestri cineva natura, ea remane pe lenga legea sa. — Adeveratu, ca au fostu inspectori scolari — inse numai cu titlu. Acumu inse ne nutresce acea dulce sperantia, ca Mai. Sa c. r. apostolica va cauta cu ochi parintesci si catra noi unitii si se va indura a ne da unu consiliariu scolasticu romanu unitu, care deodata se ne fia si referinte in Ecclesiasticis — se scapamu odata de sub epitropia, ca suntemu maioreni intru tóte, — nu mai puçinu decatu altii. — Aceasta o doresce clerulu si poporul romanu-unitu, aceasta o poftesce si dreptatea si prosperarea viitorului nostru. Oare o mitropolia si anca doue episcopate romane unite se nu aiba una persona bisericésca la capulu guvernului. care se ne scia limb'a, dogmele, ritulu si disciplin'a bisericeii nóstre? Oare lealitatea si numerulu nostru aici in Transilvani'a nu pretinde acésta? Ni se pare ca noi avem preste 1200 parochii unite, care reclama a fi mai deaprópe provédute cu ingrijitori pentru institutiune.

Amu fostu intielesu mai daunadi si aceea ca Esc. Sa D. arhiepiscopu aru fi facutu pasii cuviintiosi la locurile mai inalte, totu cumu pe atunci se cam vorbea, ca s'aru fi luat pe tapetu si consiliariatulu scolasticu alu unitiloru din Transilvani'a, de atunci pana astadi nu s'a mai auzitu nimicu — Dorirea nóstra ar fi, cá respectivele ordinariaturu se mai urgeze in obiectulu acésta de mare importantia pentru noi, ca acumu candu era din grătia Mai. Sale s'a reactivat activitatea consiliariatului scolasticu alu fratiloru neuniti, prin de nou denumirea Domnului Dr. Vasiciu de consiliariu pentru scólele neuniti din Transilvani'a, se se indure aceeasi s. c. r. si ap. Maiestate, — la propunerea Esc. Sale preabunului nostru arhiepiscopu si metropolitu — a ne denumi unu consiliariu scolasticu romanu si pentru scólele nóstre unite din Transilvani'a. —

A trei'a si mai deplorabila e starea preotiloru nostri; ei cu mult stau mai reu cá inainte de 48, pentru ca atunci nu era supusi la atatea greutati, nu platea contributiune, nu da vama, fii loru era scutiti dela militia s. a. Acumu firesce acestea tóte nu ne mai usiora si alte ajutorie anca nu ni s'au adansu. — S'a totu vorbitu, mai alesu de unu timpu inóce, ca li se va da ceva ajutoriu din partea statului — Scimu, ca Esc. Sa D. arhiepiscopu precumu si ceilalti D. episcopi uniti s'au rogatu

de repetite ori de in. gov. alu Mai. Sale, cá se se indure a date si clerulu nostru unitu. — Pana acumu anca totu mai asteptamu resolvarea cu sperare, ca vedíendu, ca cealalte clerici, mai multu s'au mai pututu sunt dotate — in urma va sosi rondulu si la noi cá se avemu ceva mangaiere. — Fratii neuniti anca au capatatu, evangélicii, reformatii, toti au capatatu desdaunarea din decime si anca sume insemnate; ortom. catolici era, acesti din urma adeveratu, ca de vreo cativa ani nu au capatatu desdaunarea din decime, dára acumu au sperare, ca voru capata deodata si restulu. — In concordatululu din 1856 sta apriatu, ca preotii greco-catolici — voru fi asemenea dotati cá si cei r.-cat., pana acumu si aceasta totu numai pe chartia. — Védiendu marítulu ordinariatu metropolitanu, ca starea miseriloru preoti se totu mai in povoréza si ca nu mai este nici o sperare de dotarea preotiloru, a hotaritu a organiza stol'a, cá baremu prin aceasta se se mai ajute catu de catu starea materiala a bietiloru preoti siesi subordinati. — A facutu unu planu impartitu dupa starea fiesce caruia in mai multe clase, la tramisu la in. r. gov. spre intarire si avemu sperantia — ca dupa cumu se vorbesce se va si aproba. — Aceast'a e starea nóstra pe aici, pana candu iti vomu poté impartasi si ceva mai favoritiu pentru noi. Mai multi.

O sloptitura dela margini, in centrulu „Sachsenlandului.“

Scimu. ca universitatea sasésca din a. c. (1862) intre altele, s'a ocupatu si cu 2 obiecte mai de ceva importantia, ba potemu díce, ca pentru locuitorii acestui teritoriu adencu taictória, si ca tocma acestea obiecte remasera dupa departarea DD. deputati pe la ale sale neconsultate, prin urmare anca neresolvite.

Se intielege, ca aici nu e vorba despre „representatiunea universitatii sasesci cu intrebarea teritoriala“, pentru ca ast'a, dupa cumu ne póte fi cunoscentu astépta numai preinalta sanctiune.*) — — —

Obiectele acelea neconsultate si anca neresolvite de inclit'a universitate sasésca sunt: Proiectele comisiuniloru alese din sinulu Universitatii privitorie:

a) la organizarea justitiei si a administratiunei in Sachsenlandu, si

b) la compunerea unei legi comunale pentru Sachsenland. —

Acestea 2 proiecte inainte de disolvarea universitatii sau transpusu celoru 11 jurisdictiuni sasesci, „cu aceea ordinatiune“, ca luandule la o mai deaprópe desbateré, fiesce care jurisdictiune se si astérna opiniunea sa resp., in intielesulu esteia se deie deputatiloru ei instructiuni. pentru ca conchiemanduse earasi universitatea se nu fia impededata in consultarea si resolvirea pomeniteloru obiecte.

Mai tóte comitetele scaunale au alesu din sinulu lor cate 5—7 membrii cu scopu de a elabora si inainta cerut'a opiniune, asemenea au facutu si comunitatea scaunului Mercurea.

Diurnalele din Sibiiu au si publicatu si desbatutu resp. opiniuni ale catorva comiteturi — numai catu acelea nóua cu greu ne aru poté servi in tóte de indireptariu. —

Deci vedíendu de una parte ca ai nostri — si pe unde mai sunt — au datu desu pomenitele proiecte de legi cu totulu uitarii, eara de alta parte sciindu si aceea ca la locurile mai inalte nu numai au luat desu despre ele notiá, ci dupa cum ne arata decretulu in. praes. gub. ddo 15/9. 1862 Nru 4546, adresatu catra D. cons. gub. si comeslocutiitoriu C. Schmidt si reproducu in Nru 265 a lui „H. Z.“ s'au si dispusu catu mai ingráb'a resolvarea estoru intrebatiuni: — ougetamu a nu mai interdiá cu publicarea reflexiuniloru nóstre la acelea proiecte. — Asta cu atatu mai vertosu, cu catu pe acelea locuri, pe unde opiniunile comisiuniloru alese cá si la noi anca nu s'au luat in adunarea scaunala la desbateré si conclusiune**) — avendu timpu de a ne impartasi parerile — sunt si oresicareva modificatiuni possibile.

*) Neci despre intrebarea salariala, care e resolvata si calculata, sci. — Judele reg. din Sebesiu de e. cu o populatiune de 14,000 suflete, incungiuatatu de 6 senatori secretari etc. are 1600 fl., pe candu celu din Mercurea cu o populatiune de 19 mii suflete redimatu pe 1 asesoru eto. numai 1200 fl.; — secretariu dela magistratululu Sibiiului 800 fl. — fiscalii, notarii si asesorii dela oficiu 700 — si judii scaunali dela oficiu 800, secretariiloru 600 fl. — et sic poro. . .

**) Mercureni, dupa cumu ni s'a spusu, neci intarirea

Relatiunea comisiunei din scaunulu Mercurii — care din intemplantare mi a venit a maua — tradusa *) din ouventu in cuventu suna asia :

Onorata adunare scaunala!

Pe temeiulu conclusulu adusu su Nru 1682 adunanduse subinsemnat'a comisiunei sub presidlu D. jude scaunalu Gr. de Papu au luat proiectele privitoare la organizarea justitiei si a administratiunei, si la regularea trebiloru comunale din tierra sasésca**) la desbatere, si consultanduse mai deapropo despre cuprinsulu lor au devenitu la urmatoriulu rezultatu :

(Va urm'a.)

Chronica esterna.

GERMANIA. Francufurtu 29. Oct. Prim'a positiune a ordinei d'lei adunarei celei mai de germani din 28. Oct. fu se se fundeze o reuniune mare germana, si operatulu comisiunei suna, ca scopulu reuniunei se fia inainta reform'a constitutiunei germane din resputeri, susutienerea deplinei integritati a Germaniei si combaterea celoru, ce ar v're a eschide vreo parte dela uniunea Germaniei. Una comisiune de 24 membri voru purta agendele reuniunei, printr'unu comitetu alesu din 6 insi. Membrii au se dea pe anu cate unu taleru. In totu anulu se se adune reuniunea nationala a germaniloru tuturoru odata, si in casu estraordinariu si alta data. Reuniunea s'a priimitu ca infiintata si ea va incepe prin presa a propaga idea unei Germanie mari pana unde au de cugetu pe Dunare in diosu. Dupa acésta s'a luat la desbatere caus'a reuniunei duaniarie si se primi propunerea lui Mohl care suna:

„Adunarea se invoiesce pe deplinu cu refusulu de a intra in tractatulu de negociu franco prusianu. Intrarea Austriei in reuniunea duaniaria e prea de doritu. Revisiunea tarifei de vama se se ia inainte numai impreuna cu Austri'a. Va se dica, ca Prusi'a séu va trebui se si parasésca tractatulu incheietu cu Franci'a, pe carelu dechiaru in dieta, ca a intratu in putere legala in caus'a negociului, séu imperecherea e pe fačia si va nasce evenimente neplacute in Germani'a. Program'a lui Moritz Mohl in privinti'a unitatii Germaniei anca s'a priimitu, ea e si mai pe fačia in contra egemoniei prusiane si cu Austri'a ca pana acumu.

FRANCIA lasa initiativa intru compunerea causei grecesi Angliei, care si a si tramisu flot'a in portulu Greciei si Franci'a asemenea; ea va midiuloei conferintie in London asupra revolutiunei grecesi si Franci'a se invoiesce deocamdata si asia Austri'a anca sia tramisu corabii in apele Greciei spre a apera suditii.

GRECIA. Pana ce vomu da preste vreo descriere detaiata despre intregu decursulu revolutiunei mai impartasimu, ca conjuratiunea in contr'a dinastiei acestei straine a fostu organizata prin tota tierra si planuita. Unu senatoru Bulgaris misica pe rege, ca se calatorésca prin tierra, ca va secera triumfe. Regele porni catra sudulu Greciei si fu imbetatu cu primiri entusiastice; intr'aceea in Atin'a scornira conjuratii, ca regele fugi intr'o corabia angla si a lasatu tote fara frene, ca se se faca anarchia; indata se unire trupele cu poporulu, ocupara palatulu, si prochiama gubernu provisoriu. Intr'aceea se tramisera trupe din tierra in capitala; inse dupa calculu, de unde esia trupele se rescula poporulu. Prochiama gub. prov. din Patras 20. Oct. provoca pe natiune la ordine, ca altufeliu nu se va ajunge scopulu revolutiunei; numai o portare matura si solida va poté ferici pe Greci'a. E acumu a nou'a ora, de se totu incearca grecii a goni dinasti'a straina, pe candu altii 'si cauta viitoriulu si fericirea tierei sale numai in principe strainu. — Regele Otto cu regi'a ajunsera in 29. la Veneti'a, elu nu se lepada de tronul, ci din contra dela Salamis tramise o prochiama catra greci, ca elu a lucratu

oficialiloru superiori nu au avutu timpulu de 3 luni a o transpune adunarii scaunale spre cunoscintia! Deci nu e mirare, ca totu acelasi ref. nu se grabesce nici cu asta!!

*) Aru suna mai bine. candu nu aru fi tradusu si totu se fia romanésce, — dara pana acolo anca nu amu adiunsu — dara cu altele? o Dómne?

**) Avemu in Transilvani'a 7 tieri, p. e.: a Oltului, a Barsei, a Hatiegului, a Secuiloru, a Mosiloru si acumu sasésca, asta din urma — face singura ca 2 cu totulu 7, fara Ardealu!

totu pentru binele poporului si lu provoca pe acesta la crederia; si recunoscere panace elu calatoresce in patri'a nascerii sale.

TIERRA ROMANÉSCA. Prin decretu domnesou, cu datu 11. Oct. n. D. Al. St. Catargiu, ministrulu controloru de statu, este denumitu ministru secretariu de statu la depart. lucratoru publice si e insaroinatu ad interim cu datoriile ministru-lui controloru de statu.

Brasiovu 4. Noembre. Durandu inca secet'a de toamna se totu mai ivescu si pe aici focuri preste focuri. In Joiea trecuta arsera in Secele Batsfalu vr'o 20 case cu tota averea, dupace inainte cu 2 ani inc fura despoieti de averi prin focu. Eri sera arsera in Feldióra vr'o 30 de locuitori totu romani, si tote averile lor sunt prefacute in cenusia. In Nou arsera vro 7 siuri; in Uzon aprope la 60 de case. Asta deminétia ne treziramu in alarmare de focu si aici in Brasiovu, unde in Brasiovulu vechiu lenga caramidarii, la Palos, arse o casa si o siura. Atatea focuri neesorabile ne faeu a ne teme, ca nu cumuva se se afle vreo banda de tatiunari condusa, care in interesulu asecurariloru se stinga atati coloni si economi. Focurile aceste nu cumuva se fia prenuncie de calamitati mai mari. —

— Inca n'avemu sciri positive despre censulu alegerei la dieta, se crede totusi, ca elu va remané de 8 fl. dare dirépta, computandu lenga acésta si contributiunea de castigu personalu, care e ca si darea pe capu. Acésta inse este numai dare cu socotel'a.

Ochiana de opera, calitate rara,

este de vendiare. Se afla, din curtenire, in bolt'a Dloru J. L. & A. Hesshaimer.

CONCURSU. Statiunea de invatiatoriu in scóla din Sega, suburbiulu Aradului, cu care e incopcietu unu salariu de 400 fl., 6 stangini de lemne, cortelu eu gradina mare, deveniendu vacanta, in urmarea determinatiunei comunale, se deschide concursu pana in 12/24. Noemvre 1862. Deci acei, cari voru se compete pe statiunea mai susu atinsa, sunt provocati concursulu cu documente despre absoluta preparandia si despre purtarea s'a morala si alte cualitati intaritu, adresatu catra subscrisulu francatu, se silu tramita pana la terminulu prefiptu, caci mai terdiu nu se va primi.

In numele comunei, presiedintele
Joane Arcosiu.

1—3

Publicatiune de Concursu

la premiulu de 50 f. v. a. alu Asociatiunei transilvane destinatu pentru fragari.

Pe temeiulu Conclusulu adunarii generale coprinsu in articulu p. 2 alu siedintiei III. subscrisulu Comitetu publica prin acésta concursu XVI. la cele doua premii de cate 25 f. v. a. destinate a se dá celoru agricultori romani, carii cu ocaziunea adunarii viitoare voru adeveri, cumca au cei mai multi fragari (dudi), prin carii se se póta nainta cultur'a de metasa.

Concurentii la aceste premii voru fi datori se adevérésca prin testimoniulu legalisatu alu deregatoriei comunale, cumca

1) Fragarii prasiti nu sunt sediti numai din a. 1863, ci din a. 1862 si 1861.

2) Ca terenulu pe care se afla fragarii este proprietate a concursului, eara nu ceva locu arendatu. Terminulu concursulu este desftu pe 31. Maiu 1863.

Sibiú, 24. Septembre 1862.

Comitetulu asociatiunei pentru inaintarea literaturiei si a culturiei poporulu romanu.

Cursurile la bursa in 4. Noemvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 82 cr. v. a
Augsburg	—	—	121 " 50 "
London	—	—	122 " 10 "
Imprumutulu nationalu	—	—	82 " 15 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	70 " 90 "
Actiile bancului	—	—	789 " — "
" creditului	—	—	222 " — "

La Nr. acesta se afla alaturata si foia si Nr. Gazetei 83, pe care alu astradá mai nainte ne erá opritu.